

LES 16

HET ACTIVUM EN PASSIVUM VAN AUDIRE

A. GRAMMATICA

Activum

Praesens

audiō

audis

audit

audimus

audītis

audiunt

Imperfectum

audiēbam

audiēbas

audiēbat

audiebāmus

audiebātis

audiēbant

Futurum

audiām

audīes

audīet

audiēmus

audiētis

audiēt

Perfectum

audīvi

audivisti

audīvit

audivimus

audivistis

audivērunt

Plusq. Perfectum

audivēram

audivēras

audivērat

audiverāmus

audiverātis

audivērant

Fut. exactum

audivēro

audivēris

audivērit

audiverimus

audiveritis

audivērint

Passivum

Praesens	Imperfectum	Futurum
audīor	audiēbar	audiāar
audīris	audiebāris	audiēris
audītur	audiebātur	audiētur
audīmur	audiebāmur	audiēmur
audimīni	audiebāmimi	audiemīni
audiuntur	audiebantur	audientur
Perfectum	Plusq. Perfectum	Fut. exactum
audītus sum	audītus eram	audītus ero
audītus es	audītus eras	audītus eris
audītus est	audītus erat	audītus erit
audīti sumus	audīti eramus	audīti erimus
audīti estis	audīti eratis	audīti eritis
audīti sunt	audīti erant	audīti erunt

Infinitivus praesentis activi	audīre
Infinitivus perfecti activi	audivisse
Infinitivus futuri activi	auditurus esse
Infinitivus praesentis passivi	audīri
Infinitivus perfecti passivi	audītus esse
Infinitivus futuri passivi	—
Participium praesentis act.	audiēns
Participium praesentis pass.	—
Participium perfecti act.	—
Participium perfecti pass.	audītus
Participium fut. act.	auditūrus
Participium fut. pass.	—

Imp. act.	audi, audīte, auditōte, audiunto
Imperativus van het passivum	komt weinig of niet voor.

Opmerking:

1. De vormen audiunt en audiuntur voegen tussen de uitgang -nt / -ntur en de stam audi een u, het gehele imperfectum tussen de uitgangen en de stam een e. Deze verbindingsklinkers noemt men themavocalen.
2. Het futurum wordt in afwijking van de a- en e-stammen, gevormd zonder -bo, -bis, enz. In plaats daarvan gebruikt met oude coniunctivus-vormen.
3. In de perfectieve vormen wordt v (soms vi) vaak uitgestoten: audierunt naast audiverunt, audiisse en audisse naast audivisse, enz.

B. VOCABULARIUM

accusare	beschuldigen		2 dwaling, vergissing
aedificium	gebouw	facile	gemakkelijk (adv.)
aperire	openen	facilis	gemakkelijk (adject.)
ars, tium, f.	1 kunst (vaardigheid)	finire	eindigen, beëindigen, begrenzen
	2 kunstgreep, truc		
	3 eigenschap	honor, oris, m.	eer, ereambt, staatsambt
beatus	gelukkig	ibi	daar
bene	goed (adv.)	impedire	belemmeren, verhinderen
castellum	kasteel, fort	imperium	heerschappij, rijk
ceterus	overig	iniuria	onrecht
clamare	roepen	invenire	vinden, uitvinden, aantreffen
clamor, ris (m)	geschreeuw		
cras	morgen	iter, itineris, n.	reis, tocht, weg
curare	verzorgen, zorgen voor	libīdo, inis	lust
custodire	bewaken	loca, -orum	plaatsen
desertum	woestijn	locus, -ci	plaats, stand
dormire	slapen	memoria	1 geheugen
eques, itis	ruiter, ridder		2 tijd (waarvan men heugenis heeft)
errare	dwalen		3 herinnering
error, oris, m.	1 dwaaltocht, omzwerving		

munire	ommuren, versterken	sacra, orum	heilige handelingen, offer(s)
nescire	niet weten		
nunquam	nooit	sacrum	heilig voorwerp, heiligdom
oboedire	gehoorzamen + dat.	scire	weten
operire	bedekken, sluiten	semel	een maal
oratio, onis	redevoering	semper	altijd
orator, oris	redenaar	sentire	voelen, merken
pars, tium, f.	1 deel 2 kant, zijde, rich ting meest mrv. 3 rol, partij	sepelire	begraven
pretium	waarde, prijs	sepulcrum	graf
punire	straffen	taberna	winkel
recreare	verkwikken	tristis	bedroefd, somber
regio, onis	streek	unde	waarvandaan
sacer, cri	heilig, gewijd aan + gen. of dat.	venire	komen
		verus	waar (adject.)
		vox, ocis, f.	1 stem 2 uitlating, woord

C. OEFENING

1. Cras in urbem celebrem veniemus.
2. Milites noctu clamorem magnum in castris hostium audiverant.
3. Tempestate itinera impediabantur.
4. A multis militibus castra custodientur.
5. Senes et mulieres interdum moenia urbium custodiverunt.
6. Lupa Romulum et Remum dormientes custodivit.
7. Liberi in patris sepulcro sepeliebantur.
8. Vox pueri clamantis non auditur. Vox clamantis in deserto.
9. Lacedaemonii urbem nunquam muris muniverunt.
10. Romani antiqui patriae legibus semper oboediverunt.
11. Cur non audiebamini, pueri? – Nescimus.
12. Ab homine dormiente dolor non sentitur.
13. Omnes cives acri et forti viro oboedient.
14. Romani fines imperii multis castris et castellis muniebant.

15. Periculum commune curas Romanis sociisque dat.
16. Labor difficilis mox finitus erit.
17. Gai Iulii Caesaris temporibus Rhenus fluvius populi romani imperium finivit.
18. Nunquam finem inveniet libīdo.
19. Verbum semel auditum non facile memoria tenebitur.
20. Ciceronem de arte oratoris audite.
21. Quam multa¹ homines semper nescient!
22. Ubi est uxor agricolae? — Nescio. — Eam² cum liberis in agro invenies.
23. Pueri muros arcis parvae, quam³ in littore aedificaverant, lapidibus muniverunt.
24. Amicus verus semper laudatur, sed non facile invenitur.
25. Milites romani non oboedientes puniebantur; puniri militibus laudi⁴ non est.
26. Canes ostia domiciliorum, milites portas oppidorum custodiebant.
27. Milites poenas dabunt; arcem non bene custodiverunt; dormiverunt; milites laudabuntur, si arcem bene custodiverint.
28. In campo Marathonio, in regione multis arboribus consita⁵, equites Persarum impediti sunt.
29. Gratum est verba bonorum virorum audire; verbis virorum bonorum semper incitari debetis.
30. Homines antiqui aegros multis vestibus operire solebant.
31. Alexander Magnus equites, ad Granicum fluvium a Persis necatos, magno cum honore sepelivit.
32. Aperite portam! – Audio, sed qui estis⁶, unde venitis? Quo⁷ migratis? – Athenienses sumus, in Macedoniam migrantes; a viris malis vexati sumus. – Aperiam portam. Dormite et in urbe manete, dum⁸ corpora

1 quam multa - hoe veel.

2 eam - haar.

3 quam - die.

4 laudi - dativus finalis (een reden tot...).

5 consitus - bezet.

6 qui estis? - wie zijn jullie?

7 quo? - waarheen?

8 dum - totdat, terwijl.

recreaveritis.

33. Puer Lucius in Italia habitabat. De gloria patriae multa audiebat. Magister Lucio et ceteris pueris loca clara Romae urbis monstrabat. In Forum romanum Lucius saepe cum magistro veniebat. In Forum populus romanus conveniebat¹. Ibi puer amicos videbat et aedificia spectabat. Ibi magnae victoriae nuntiabantur. Ibi viri clari orationes habebant. Magister in foro multa de patria docebat. E foro pueri cum magistro in sacram viam ambulabant et tabernas spectabant.
34. Quondam² Proserpina, filia Cereris, cum aliis³ puellis in campo erat. Locum commodum⁴ inveniunt et flores pulchros legunt⁵. Subito venit Pluto, deus inferorum⁶, et Proserpinam ad inferos ducit⁷. Ceres noctu ex agris redit⁸. Filiam exspectat, tum vocat, sed Proserpina non venit. Magna est cura deae. Ad multa loca, ad terminos⁹ terrae tristis Ceres errat; in silvis, in agris, in urbibus multarum terrarum multos viros, feminas, pueros, puellas videt. Semper filiam vocat, sed non invenit. Dum Ceres per totam¹⁰ terram errat, agros non curat. Flores non iam¹¹ spectantur, frumentum in agris non iam est. Pretium frumenti magnum est. Populus deam accusat. Iuppiter mala¹² populi videt et deae agrorum nuntiat: Pluto filiam tuam¹³ habet. Mercurium nuntium ad inferos mittam¹⁴. Mercurius filiam tuam reportabit¹⁵. Sed non semper in terra Proserpina manebit. Partem anni in terra erit, partem sub¹⁶ terra esse

1 convenire - samenkomen.

2 quondam - eens.

3 alius - ander.

4 commodus - geschikt.

5 legunt - zij lezen; (hier) zij verzamelen.

6 deus inferorum - god van de onderwereld.

7 ad inferos ducit - hij voert naar de onderwereld.

8 redit - hij (zij) keert terug, komt thuis.

9 terminus - grens.

10 totus - geheel.

11 non iam - niet meer.

12 mala - rampen.

13 tuus - jouw, uw.

14 mittam - ik zal zenden.

15 reportare - terugbrengen.

16 sub - onder.

cogitur¹. Mercurium vocat et ad inferos mittit². Mercurius Proserpinam ex inferis in Siciliam reportat. Proserpina postea partem anni in terra, partem sub terra est. Cum³ Proserpina in terra est, multos flores et magnam copiam frumenti videmus, quia⁴ Ceres laeta et grata est. Sed cum Proserpina ad inferos excessit⁵, Ceres tristis est et flores non iam sunt.

1 cogitur - hij (zij) wordt gedwongen.

2 mittit - hij (zij) zendt.

3 cum - wanneer.

4 quia - omdat.

5 excessit - hij (zij) is vertrokken.
